TAMPEREEN OOPPERA
Teema: Ensi vuoden toiminta, sen rahoituspohja ja resurssien riittävyys

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto
Aika: keskiviikko 27.11.2019 klo 9.30
Asia: HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020
https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+29/2019

TAMPEREEN OOPPERAN TOIMINNAN TAVOITTEET

1. Korkea, taiteellinen laatu:
Tampereen Ooppera on saanut kiitosta uudistuvista ja visuaalisesti näyttävistä oopperaelämyksistä. Carmenin uudella ohjauksella ja Verdin Requiemin konserttituotannolla vuonna 2020 annamme vahvan panoksemme suomalaiseen oopperataiteeseen ja sen tavoittavuutteen. Kuorotoimintaa, suunnittelu- ja tuotantotyötä pyöritämme esitysten lisäksi ympärivuotisesti.

2. Ympärivuotinen toiminta
Tampereen Oopperan keskeisiin tavoitteisiin kuuluu ympärivuotisen toiminnan kehittäminen ja jatkuva ylläpitäminen. Vuoden 2020 aikana toiminta koostuu

- Oopperan kuorotoiminnan ylläpitämisestä: koelaulut, harjoitusperiodi, konsertit, markkinointi ja oheistoiminta.
- Oopperan lapsikuoron ylläpitäminen: koelaulut, harjoitukset, esiintymiset, markkinointi.
- Oopperatuotantoon ja konserttitoimintaan kiinteästi kuuluva yleisölle maksuton Aulaklubi-toiminta Tampere-talossa.
- Carmen produktion tuotantotyöt aloitettu 2017, produktion musiikkiharjoitukset kuoroilla syys-joulukuussa 2019, näyttämöharjoitukset 2.1.2020 alkaen, ensi-ilta 14.2.2020.
- Oopperan koululaisnäytös ja maksuttomat avoimet harjoitukset
- Verdin Requiem –produktion harjoitukset ja esitykset 9.-11.4.2020.
- Vuoden 2021 oopperatuotannon Wagner: Lentävä Hollantilainen julkistaminen helmikuussa 2020.

3. Tampereen Oopperan kuoron ylläpitäminen
Tampereen Oopperan kuoro koostuu n. 80 laulajasta. Sen taiteellista tasoa ylläpitää kuorokapellimestari ja kuoron taiteellinen johtaja Heikki Liimola. Lapsikuoron johtajana toimii Jouni Rissanen. Noin 30 -henkinen lapsikuoro kootaan koelauluin kuhunkin produktioon. Kuorotoiminta on kiinteä osa Tampereen Oopperan toimintaa ja sitä ylläpitää Tampere-talo Oy. Kuoron toiminta on jatkuvaa ja sen tavoitteena on:

- Kannatella laulutaiteen ja oopperakulttuurin toteutumista ja tuntemusta Pirkanmaalla
- Ylläpitää korkeatasoista oopperakuorotoimintaa Pirkanmaalla säännöllisin koelauluin ja kahdella produktiolla vuodessa (concertante ja täysmittainen näyttämöteos)
- Olla alustana nuorille laulajille, tulevaisuuden solisteille ja muusikoille, jotka pääsevat työskentelemään alan suomalaisten ja kansainvälisten huippuammattilaisten rinnalla täysimittaisissa produktioissa Tampereella.
- Tarjota tasokasta oopperaohjelmistoon sidottua kuoromusiikkia pääkaupunkiseudun ulkopuolella.

4. Näyttämö- ja oopperataiteen ammattilaisten työllistäminen Pirkanmaalle ja ammattilaisuuden ylläpito Pirkanmaalla:
Työllistämme määräaikaisesti vuonna 2020 yhteensä noin 238 näyttämö- ja oopperataiteen ammattilaista ja alalle pyrkivää opiskelijaa Tampereella toteutettaviin suuriin oopperahankkeisiin; **pääkaupunkiseudun ja Savonlinnan oopperajuhlien rinnalla toimialansa suurin vuotuinen näyttämöhanke.** Tampereella toteutuva mestari- ja kisälliasetelma on ainutlaatuinen ja poikkeuksellisen hieno tapa tukea oopperan tekijyyttä ja uusien tekijöiden kasvua sekä kotimaisten ja kansainvälisten verkostojen kehittymistä säännöllisesti.

5. Laajan demografisen yleisöpohjan saavuttaminen ja oopperataiteen yleisöjen laajentaminen:
Kilpailutekijöinä korkea taiteellinen laatu, lähestyttävä ja poikkeuksellisen laaja markkinointiviestintä, monipuolinen yleisötyö, mahdollisimman saavutettava lipunhinta.

6. Taloudellisiin tavoitteisiin pääsy (ei saa tuottaa liikaa miinusta) ja siten oopperataiteen jatkuvuuden mahdollistaminen Pirkanmaalla.
Oopperatuotannoissa taloudellinen riski on Tampere-talolle poikkeuksellisen suuri. Pidämme tärkeänä sitä, että lipunhinnat voidaan säilyttää laajalle yleisölle monipuolisesti saavutettavina ja kohtuullisina erihintaisine lippukategorioineen, teosvalinnasta ja korkealuokkaisista tekijöistä ja suuren näyttämön kuvittamisesta tinkimättä. Oopperataide uudistuu tekijöidensä kautta. **Tällä hetkellä Taiken <u>harkinnanvarainen</u> avustuspäätös tulee vasta vuoden pääproduktion jälkeen, joka vaikeuttaa toiminnan kehittämistä ja sen pitkäjänteistä suunnittelua.**

7. Merkittävän kulttuuri-instituution jatkuvuus ja kehittäminen pääkaupunkiseudun ulkopuolella.
Tampereen Ooppera on Kansallisoopperan rinnalla ainoa suomalainen katkeamatta yli 70 vuotta jatkunut oopperatraditio ja sen tuotannot ovat Kansallisoopperan ja Savonlinnan Oopperajuhlien lisäksi suurimpia suomalaisia monitaiteellisia tuotantoja työllistäen suuren joukon ooppera- ja näyttämötaiteen ammattilaisia ja harrastajia. Tampere-talon iso sali on akustiikaltaan kiitetty, Pohjoismaiden suurin akustinen sali (1900 paikkaa) ja Tampereen Oopperan tuotanto on Keski-Suomen alueen suurin yksittäinen näyttämötuotanto. Tarttumalla klassikkoon uudella tuotannolla panostamme suomalaiseen oopperataiteen tavoittavuuteen, uusiin tekijöihin ja teosten uudistumiseen. Taiteellisesti korkeatasoinen linja jatkuu ennen kaikkea työllistämällä ennakkoluulottomasti näyttämö- ja oopperataiteen huippuammattilaisia Tampereella toteutettaviin oopperahankkeisiin. Tampereen Ooppera haluaa teostensa palvelevan yleisöä taiteellisen tulkinnan mielenkiintoisimmalla kärjellä.

TAMPEREEN OOOPPERAN TOIMINNAN TAUSTA

Tampereen Ooppera on vuodesta 1946 tuottanut 2 vuosittaista produktiota. Vuonna 1990 valmistunut Tampere-talo on mahdollistanut aikaisempia vuosia suurempien teosten valmistamisen. Taloudellisen tilanteen vuoksi vuodesta 2001 lähtien on toteutettu vain yksi vuotuinen ooppera. Tampereen Ooppera on Suomen Kansallisoopperan rinnalla ainoa katkeamaton yli 70 vuotinen suomalainen oopperatraditio. Tampereen Oopperan rikas historia pitää sisällään myös merkittäviä suomalaisia kantaesityksiä esim säveltäjä Tauno Pylkkäseltä. Viimeisimpänä kantaesityksenä toteutettiin Olli Kortekankaan säveltämä Veljeni vartija ooppera vuonna 2018. Tämä sisällissodan muistovuoden suurproduktio tavoitti 10.000 hengen yleisön Tampere-taloon ja levisi valtakunnallisesti Ylen televisioinnin kautta. Tampereen Oopperan produktioissa soittaa Tampere Filharmonia ja kuorona laulaa n. 70 henkinen Tampereen Oopperan kuoro (kuorokapellimestari Heikki Liimola), jonka ympärivuotista toimintaa ylläpitää Tampere-talo Oy.

Tampereen Oopperatoimintasäätiön sr tehtävä on korkeatasoisen oopperataiteen esittämisen, kehittämisen ja

ylläpitämisen turvaaminen Tampereella. Vuonna 1997 Tampereen Ooppera ry, Tampere-talo Oy ja Tampereen kaupunki perustivat Tampereen Oopperatoimintasäätiön tuottamaan oopperateoksia, jotka toteutetaan yhteistyössä Tampere-talon kanssa. Tampere-talossa esitetyt teokset ovat olleet taiteellisesti korkeatasoisia ja saavuttaneet arvostusta myös kansainvälisesti. Vuoden 2005 oopperaproduktio, Joonas Kokkosen Viimeiset kiusaukset kutsuttiin vierailulle Prahan kansallisteatteriin, jossa esitettiin 2 näytöstä. 6.11.2007 allekirjoitetulla Tampereen Oopperatoimintasäätiön, Tampereen kaupungin ja Tampere-talo Oy:n välisellä, toistaiseksi voimassa olevalla yhteistyösopimuksella Tampereen kaupunki edellytti, että Tampereen Oopperatoimintasäätiö hallinnollisin ja käytännön perustein siirtää oopperoiden käytännön tuottamisen Tampere-talolle erilliseksi, produktiokohtaiseksi, omaksi hallinnolliseksi ja kirjanpidolliseksi yksiköksi. Em. syystä vuodesta 2008 alkaen oopperat on tuottanut Tampere-talo Oy Tampereen oopperatoimintasäätiön toimiessa taustatukena. Taloudellisen riskin oopperatuotannoista kantaa Tampere-talo Oy.

2008: Verdi: Requiem
2009: Verdi: Don Carlos
2010: Wagner: Lohengrin
2011: Mozart: Taikahuilu
2012: Wagner: Tannhäuser
2013: Puccini: Madama Butterfly
2014: Mozart: Figaron häät
2015: Verdi: Nabucco
2016: Verdi: Kohtalon voima
2017: Madetoja: Pohjalaisia (70.v juhlateos, vuoden 1947 Pohjalaisia kunniaksi)
2018: Kortekangas: Veljeni Vartija (kantaesitys)
2019: Puccini: La boheme
2020: Bizet: Carmen

Koko teoshistoria: http://www.tampereenooppera.fi/historia/

TAMPEREEN OOPPERAN TOIMINTA VUONNA 2020

TAMPEREEN OOPPERAN ENSI-ILTA 14.2.2020
BIZET: CARMEN

Tampereen Oopperan vuoden 2020 oopperatuotantona nähdään uusi suuren näyttämön tuotanto Georges Bizet' n oopperasta Carmen. Oopperan ensi-ilta on Tampere-talossa lauantaina 14.2.2020. Uudella Carmen -tuotannolla ja vetävällä teoksella Tampereen Ooppera haluaa uudistaa traditiota, madaltaa kynnystä oopperataiteen pariin ja saavuttaa uutta yleisöä. Rakkaudesta, vapaudesta ja mustasukkaisuudesta kertova Carmen on yksi maailman suosituimmista oopperoista ja soveltuu hyvin sekä kokeneille katsojille että uusille oopperayleisöille.

Teoksen ohjaa Suomen näyttämö- ja tanssitaiteen sekä musiikkiteatterin kärkitoimijoihin kuuluva Marco Bjurström. Bjurström on ohjannut monipuolisella urallaan lukuisia musikaaleja sekä suuren suosion saavuttaneen Seppo Pohjolan Sillanpää-oopperan. Teoksen lavastuksesta vastaa Kati Lukka ja puvustuksesta Erika Turunen. Tampere Filharmoniaa johtaa Alberto Hold-Garrido. Tampereen Oopperan kuoron valmennuksesta vastaa Heikki Liimola ja Tampereen Oopperan 37-henkisen lapsikuoron valmennuksesta Jouni Rissanen.

Oopperan tuottamisen taloudelliset riskit syntyvät mm seuraavista tekijöistä:
1. Solistipalkkiot, työryhmän palkkiot, lavastuksen ja puvustuksen valmistaminen, kuoropalkkiot ja markkinointi.
2. Tampereen Oopperan tuotantotoiminta ei kuulu VOS-tuen piiriin. **Toiminta on silti ainoa katkeamaton yli 70 vuotinen oopperaperinne Suomessa Kansallisoopperan rinnalla.** Carmen on Tampereen Oopperan 127. ensi-ilta.
3. Produktion suuret kokonaiskulut; pyritään tekemään parasta ja maan päätoimijoiden kanssa kilpailevaa tuotantoa kaikilla tasoilla.
4. Teoksen myyntiriski. Tavoitellaan 10.000 hengen yleisöä ja tarjotaan paljon yleisölle maksutonta oheisohjelmaa.
5. Tampereen Oopperan oopperaproduktiot toteutetaan tällä hetkellä 80% lippuriskillä. Muu rahoitus koostuu erikseen haettavasta Tampereen kaupungin avustuksesta ja harkinnanvaraisista apurahoista.
6. Taiken harkinnanvarainen avustuspäätös tulee vasta vuoden pääproduktion jälkeen, joka vaikeuttaa toiminnan kehittämistä ja sen pitkäjänteistä suunnittelua.

CARMENIN TOTEUTUSAIKATAULU:
Esitykset pe 14.2.2020, su 16.2, ke 19.2, la 22.2, ke 26.2, la 29.2.
(yhteensä 6 esitystä + koululaisnäytös)

Oopperan kuoron harjoitukset alkoivat: 15.9.2019 Tampere-talossa
Lapsikuoron harjoitukset alkoivat: 1.10.2019 Tampere-talossa
Näyttämöharjoitukset käynnistyvät: 2.1.2020 Tampere-talossa
Lavasteiden pystytys: 25-27.1.2020 Tampere-talon suurelle näyttämölle.

SOLISTIT:
Niina Keitel, Carmen
Arturo Chacón Cruz, Don José
Marjukka Tepponen, Micaëla
Tommi Hakala, Escamillo
Suvi Väyrynen, Frasquita
Kevin Greenlaw, Dancairo
Jussi Juola, Zuniga
Waltteri Torikka, Morales
Päivi Pylvänäinen, Mercedes
Heikki Hattunen, Remendado

TEOS JA TYÖRYHMÄ:
Georges Bizet: Carmen
Libretto Henri Meilhac ja Ludovic Halévy
Esityskieli: ranska. Tekstitys suomeksi ja englanniksi

Musiikinjohto Alberto Hold-Garrido
Ohjaus Marco Bjurström
Lavastus Kati Lukka
Puvut Erika Turunen
Valosuunnittelu Ville Syrjä

Kuorokapellimestari Heikki Liimola
Lapsikuoronjohtaja Jouni Rissanen
Tampere Filharmonia
Tampereen Oopperan kuoro (70 hlöä)
Tampereen Oopperan lapsikuoro (37 hlöä)
Tuotanto Tampere-talo Oy

Työskentely vuoden 2020 oopperaproduktion parissa on aloitettu vuonna 2017 ja se etenee yllä esitetyn aikataulun mukaisesti. Teos julkaistiin 9.2.2019. Julkaisu sai kiitettävän mediahuomion.

VERDI (1813–1901): MESSA DI REQUIEM TYÖRYHMÄ:
Kapellimestari: Santtu-Matias Rouvali
Kuorokapellimestari: Heikki Liimola
Helena Juntunen, sopraano
Maiju Vaahtoluoto, mezzosopraano
Andrea Shin, tenori
Giorgi Kirof, basso
Tampereen Oopperan kuoro, Tampereen Filharmoninen Kuoro
Tampere Filharmonia

Kaikki yllä esitetyt henkilöt ja tahot on kiinnitetty sopimuksin produktioihin ja kuorotoimintaan.
Esitykset esitetään, tuotanto harjoitellaan kaikkien osalta ja lavasteet rakennetaan Tampere-talon tiloissa yllä kuvatun aikataulun mukaisesti. Puvut valmistetaan Tampereella Työhuone Osuuskunta Hengarin tiloissa.

TAMPEREEN OOPPERAN TOIMINNAN KOHDERYHMÄT

1. Asiakkaat
- Lipunostaneet (n. 9.000-11.000 alueellinen ja valtakunnallinen yleisö)
- Koululaiskonserttien kävijät (n. 500-1000)
- Avoimien harjoitusten ensikertalaiset, oopperaan tutustujat (n. 500)
- Tampere-talon Aulaklubin asiakkaat
- Verkkomateriaalin ja sosiaalisen median seuraajat

2. Ooppera-alan ja klassisen musiikin opiskelijat, alalle pyrkivät sekä alan ammattilaiset kotimaassa ja kansainvälisesti

3. Ooppera- ja kuorotaiteen ammattilaiset, ammattimaiset harrastajat ja nuoret (Tampereen Oopperan kuoro ja Tampereen Oopperan lapsikuoro)

4. Ilmaistapahtumien yleisö ja yleisötyö
- avoimet harjoitukset, sosiaalisen median sisällöt, taiteilijahaastattelut ja teosesittelyt. Pyrimme vuosittain toteuttamaan myös taiteilijavierailuita palvelukeskuksiin ja kouluihin. Jatkuvana tavoitteena on, että ooppera ja sen aihepiirit näkyvät, kuuluvat ja ovat merkityksellisiä alueella myös heille, jotka eivät saavu tapahtumiin ja esityksiin Tampere-taloon.

5. Klassisen musiikin ja näyttämötaiteen yleisö laajasti
- Tampere-talon Iso sali on osoittautunut niin akustiikaltaan kuin näyttämöllisiltä valmiuksiltaan erinomaisesti toimivaksi ja kiitetyksi ooppera- ja konserttinäyttämöksi.

6. Oopperan uusi yleisö
- Tampereen Ooppera tavoittelee Carmen -tuotannolla mahdollisimman monipuolista yleisöä Suomesta ja lähimaista. Keskeisiä kiinnostavia tekijöitä ovat uusi ohjaus, uudet tekijät ja mielenkiintoinen korkeatasoinen roolitus. Produktiomme ovat poikkeuksetta keränneet kiitettävää palautetta niin yleisöltä kuin kriitikoilta ja

saaneet valtakunnallista ja kansainvälistä mediahuomiota. Toiminnalla saavutetaan oopperan ensi-kertalaisia Pirkanmaan ja laajemmin koko pääkaupunkiseudun ulkopuolisen Suomen osalta.

7. Sijaintiperusteinen yleisö

Tapahtumayleisömme tulevat paitsi Pirkanmaalta, myös laajemmin koko Hämeen, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen alueelta, sillä n. ¾-osaa Suomen asukkaista asuu kahden tunnin tai alle matkan päässä Tampereelta.

8. Taltiointi ja streamaus

Oopperatuotannon streamauksesta ja televisioinnista neuvotellaan parhaillaan Ylen kanssa. Yhteistyö oopperatuotantojen parissa Tampereella on koettu Yleisradiossa hyvin toimivaksi, korkeatasoiseksi ja merkittäväksi. Pääkaupunkiseudun ulkopuolelta streamattavat teokset parantavat saavutettavuutta ja alueiden kulttuuritoiminnan välistä keskustelua ja monipuolistavat suomalaisten ammattiteosten näkyvyyttä.

TAMPEREEN OOPPERAN TOIMINNAN VAIKUTTAVUUTTA MITATAAN SEURAAVASTI:

1. Vahvistamme oopperataiteen ja klassisen musiikin osaamista:

- Teosvalinta: Carmen on monipuolinen teos. Uusi ohjaus ja tekijät tarjoavat teokseen uusia näkökulmia.
- Taiteilijat: Huolellisesti jokaista roolia varten kiinnitetty taiteellinen työryhmä ja solistit, jokaisen laulajan osalta koelaulun läpikäyneet kuorot ja ammattimainen, ainoa pääkaupunkiseudun ulkopuolinen oopperaa vuosittain toteuttava orkesteri takaavat musiikillisen ja taiteellisen laadun.
- Taiteellinen suunnitteluryhmä: alansa monipuolisista, kokeneista ja tuoreista näkökulmista koostuva suunnitteluryhmä paneutuu oopperatuotantoon ympärivuotisesti.
- Tuotantokoneisto: kunniatehtäväänsä intohimoisesti paneutuvat tuotannon, markkinoinnin ja tekniikan asiantuntijat.

2. Työllistämme taiteilijoita Pirkanmaalla ja rakennamme tiiviitä kansallisia ja kansainvälisiä yhteistyösuhteita niin taiteilijoiden, tuottajien kuin alalle pyrkivien välille:

- Yhteensä 238 luovan tekijän kiinnittäminen korkeatasoiseen tuotantoon, jossa myös alan opiskelijat, harrastajat ja nuoret tekijät (lapsikuoro) saavat mahdollisuuden oppia alan ammattilaisilta.
- Oopperataiteen osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen pääkaupunkiseudun ulkopuolella, kansainvälisisessä yhteistyössä: 4/6 koko työryhmästä Pirkanmaalta, 1/6 muualta Suomesta, 1/6 kansainvälisiä.

3. Tarjoamme demografisesti hyvin laajalle yleisölle elämyksen, joka tuottaa heille hyvinvointia, rakentaa alueellista kulttuuri-identiteettiään sekä yhteisöön kuuluvuuden tunnettaan:

- asiakkaiden maantieteellinen ja ikäjakauma
- asiakaspalaute, myös asiakaskokemus (NPS)

4. Sitoutamme Tampereen kaupunkia oopperataiteen tukemiseen ja vaikutamme Pirkanmaan elinvoimaisuuteen sekä mahdollisuuteen toimia varteenotettavana taidekeskuksena myös oopperataiteelle.

Yhteyshenkilö:

Suvi Leinonen, ohjelmapäällikkö, Tampereen Oopperan vastaava tuottaja

0504018202, suvi.leinonen@tampere-talo.fi